

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

SUP- direktiivin täytäntöönpanon tilannekatsaus

Jätealan yhteistyöryhmä 17.12.2021

Katariina Haavanlammi

Lainsäädäntöneuvos, YM

Täytäntöönpanon tilanne tiivistettynä

- SUPD tuotekiellot ja merkintävaatimukset saatiin kansallisesti voimaan 23.8.2021

- Muiden SUPD vaatimusten täytäntöön panemiseksi on valmisteltu HE -luonnos jätelain ja merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta
- Virkapuolen tavoitteena lausuntokierroksen alkaminen ennen joulua alkavalla viikolla
- Lausunnonlähtevä aineisto ei vielä sisällä asetuseräluonnoksia, mutta HE -luonnos on valmisteltu ottaen huomioon täytäntöönpanon kokonaisuus. Asetuseräluonnosten viimeistely tehdään lausuntokierroksen aikana.
- Lausuntokierros kestää 8 viikkoa (laaja HE-luonnos)

Lausunnonle lähteävän HE:n sisältö tiivistettynä

- HE liittyy seuraavien SUPD artikloiden täytäntöönpanoon:
  - 3 artikla (määritelmät)
  - 4 artikla (kulutuksen vähennystoimet)
  - 6 artikla (tuotevaatimukset)
  - 8 artikla (laajennettu tuottajavastuu)
  - 9 artikla (erilliskeräysvaatimukset)
  - 11 artikla (valistustoimet)
  - 13 artikla (raportointi)
- HE liittyy myös EU jätesäädöspaketin täytäntöönpanon täydentämiseen; pakkausten tuottajavastuusäätelyyn liitetyn miljoonan euron liikevaihtorajan poisto

Esitys sisältää paljon laajennettuun tuottajavastuuseen liittyviä ehdotuksia – tärkeitä lukuohjeita

- Jätelain tuottajavastuusäätelyn piiriin sisällytettäisiin uusina tuoteryhminä SUPD edellyttämät kertakäyttöiset muovituotteet sekä muovia sisältävät kalastusvälineet
- Osalle kyseisten tuotteiden tuottajista säädettäisiin nykyisen sääntelyn (JL 46 §:n 1 mom.) mukainen erilliskeräystä edellyttävä jätehuollon järjestämis- ja kustannusvastuu
  - Asetustasolla säädettävät erilliskeräysverkostovaatimukset keskeisessä roolissa
  - Osalle kyseisten tuotteiden tuottajista säädettäisiin nykyiseen sääntelyyn verrattuna uusi kustannusvastuu, joka koskisi tiettyjä kuntien toteuttamia jätehuolto- ja siivoustoimia
  - Kunnat järjestävät jätehuollon ja siivouksen; tuottajat osallistuvat kustannuksiin

Uusia tuoteryhmiä JL 46 §:n 1 momentin mukaisen tuottajavastuun piriin

1) muovia sisältävät kalastusvälineet

- Lausunnoille lähdössä direktiivin vähimmäistasoa tiukempi ehdotus, jonka mukaan kalastusvälineiden tuottajavastuu koskisi direktiivistä poiketen sekä meri- että sisävesillä käytettäviä kalastusvälineitä ja erilliskeräysverkosto kattaisi vastaavasti sekä meri- että sisävedet. Samoja välineitä käytetään sekä meri- että sisävesikalastuksessa; myös ympäristönsuojelulliset syyt puoltavat ratkaisua
- Erilliskeräysverkostovaatimukset olisivat erilaisia ammatti- ja virkistyskalastusvälineille; kiinteä verkosto vaadittaisiin ammattikalastusvälineille, mutta virkistyskalastusvälineille verkostovaatimukset olisivat varsin joustavia (kiinteät keräyspisteet eivät pakollisia).
- Kiinteään erilliskeräysverkostoon kuuluisivat merenkulun ympäristönsuojelulain tarkoittamat kalastussatamat, joiden vuosittainen saalismäärä on vähintään 5000 kg; vastaanottolaitteiden järjestäminen olisi ko. satamissa kalastussataman pitäjän velvollisuus – muilla alueilla erilliskeräyksen järjestämistä vastuu olisi tuottajilla.

2) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat tyhjänä myytävät juomamukit, jotka eivät ole pakkauksia

Näihin juomamukeihin sovellettaisiin kuitenkin pakkauksille säädettyä erilliskeräysverkostoa

Pakkausten tuottajavastuusta poistetaan 1 milj e. liikevaihtoraja

- Soveltamista rajaavan liikevaihtorajan poistamisen perustelut:
  - pakkausten tuottajien tasapuolinen kohtelu ja kustannusten jakaantuminen, yhdenmukaisuus muiden tuottajavastuualojen kanssa, pakkausjätedirektiivin vaatimus kaikkia pakkauksia koskevasta tuottajavastuujärjestelmästä sekä SUP-direktiivin täytäntöönpano (SUPD koskee suurelta osin pienten yritysten käyttämiä pakkauksia)
- Uudella ns. palvelupakkausten tuottajan määritelmällä rajattaisiin uusien tuottajavastuullisten yritysten määrää merkittävästi
  - Elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden pakkaamiseen myyntipaikalla suoraan kuluttajille käytettävien pakkausten (=palvelupakkaus) tuottajia olisivat pakkauksen valmistajat ja tyhjiä pakkausten maahantuoja
  - Muiden pakkausten tuottaja olisi edelleen tuotteen pakkaaja tai pakatun tuotteen maahantuoja
- Liikevaihtorajan poistamisen ja tuottajan määritelmän muuttamisen yhteisvaikutuksena noin 21 000 – 36 000 uutta tuottajavastuullista yritystä (nykyisten 4 300 lisäksi).
- Lisäksi myös maataloussektorille tulisi paljon uusia tuottajavastuullisia, joiden määrästä vasta alustavia arvioita. Uusia pakkausten tuottajia olisivat tilat, joilla pakataan tuotteita myytäväksi muille, kuin suoraan kuluttajille (esim. kaupalle, elintarviketeollisuudelle).

Eräille kertakäyttömuovituotteiden tuottajille säädettävä uusi kustannusvastuu: ko. tuoteryhmien kustannusosuus kuntien tietyillä alueilla toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista

- Kustannusvastuun piiriin kuuluvat seuraavien kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajat: tupakkatuotteiden, kosteuspyyhkeiden, ilmapallojen, yhden annoksen syömävalmiin ruuan elintarvikepakkausten, joustavasta materiaalista valmistettujen yhden annoksen annospakkausten ja kääreiden, juomamukien, muovikassien ja juomapakkausten tuottajat
- Kustannusvastuun piiriin kuuluvat alueet määräytyisivät ns. puhtaanapitolain (669/1978) ja eräiden jätelain roskaantumista koskevaan 8 lukuun sisältyvien 76 §:n ja 74 §:n säännösten perusteella; esim. kadut, torit, uimarannat, puistot ja muut yleiseen virkistykseen käytettävät alueet olisivat mukana
- Kustannusvastuun toteuttamiseksi määriteltäisiin lain nojalla annettavalla asetuksella tuoteryhmäkohtaiset korvaukset, jotka kustannusvastuun piiriin kuuluvien tuotteiden tuottajat suoraan sääntelyn nojalla vuosittaisin maksaisivat kaikille Suomen kunnille. **Ainakin ensivaiheessa jakoperusteena olisi asukasluku.** Tuoteryhmäkohtaisten korvausten suuruus tarkistettaisiin määräajoin.

Suuri haaste: uuden kustannusvastuun suuruuden määrittelyyn tarvittavat tiedot ovat nykytilanteessa puutteelliset

- Tuoteryhmäkohtaisten korvausten suuruuden määrittelyyn tarvitaan seuraavat tiedot:
  - 1) Mitkä ovat kuntien kokonaiskustannukset kaikista kustannusvastuun piiriin kuuluvilla alueilla toteutetuista kustannustehokkaista jätehuolto- ja siivoustoimista?
  - 2) Mikä on kustannusvastuun piiriin kuuluvien tuotteiden osuus ko. kokonaiskustannuksista?
- Ko. tietojen kerääminen on aloitettu HE:n valmistelun aikana, osin yhteisrahoitteisesti Kuntaliitto/ tuottajat/YM
- Keskeisten tuottajien edustajat ja Kuntaliitto ovat sopineet, että ensimmäisellä korvauskaudella (v. 2023-2025) tuottajien kustannusvastuun suuruutta määritettäessä käytettävä kuntien kokonaiskustannus on 4,79 €/asukas/a. Tähän on päädytty Kuntaliiton vuonna 2020 teettämän selvityksen perusteella. Vuoden 2021 asukasluvulla tämä tarkoittaisi yhteensä lähes 27 miljoonan euron kokonaiskustannusta.
- Em. kustannusosuuden määrittely kokonaiskustannuksista: tätä varten on käynnissä jätteen määrää ja koostumusta kustannusvastuun piiriin kuuluvilla alueilla koskeva koostumus selvitys; VNA voidaan valmistella vasta, kun sen tiedot ovat käytettävissä.

SUP- erilliskeräysvaatimukset

- **SUP – juomapulloille säädetään nykyiseen verrattuna uudet asteittain tiukentuvat (v. 2025 / 77 % ja v. 2029 / 90 %) erilliskeräysvaatimukset**
  - Koskee sekä pantilliseen palautusjärjestelmään kuuluvia että siihen kuulumattomia SUP-muovipulloja
  - SUP- erilliskeräysvelvoitteet viedään osaksi pakkausjäteasetuksen sääntelyä – lisäksi säädetään, että pantilliseen palautusjärjestelmään kuuluvien muovipullojen katsotaan täyttävän ko. velvoitteet juomapakkausasetuksen sääntelyn kautta (ko. asetus sisältää jo nykyisin 90 prosentin uudelleenkäyttö- ja kierrätysvaatimuksen)
  - Pantillinen palautusjärjestelmä toimii todella tehokkaasti - muovipulloista palautuu sen kautta 92 %. Palautusjärjestelmän ulkopuolelle jäävien muovipullojen määrästä ei ole tarkkoja tietoja, mutta määrän arvioidaan olevan vähäinen em. verrattuna. Ne erilliskerätään yhdessä muun muovipakkausjätteen kanssa kiinteistökohtaisella ja aluekeräyksellä. Tuottajien tulee jatkossa selvittää muovipullojen osuus kerätystä pakkausjätteestä.
  - Keskeinen johtopäätös: SUP- erilliskeräysvaatimusten toteuttaminen ei tule vaatimaan suuria käytännön muutoksia nykyisiin erilliskeräysjärjestelmiin.

SUP- tuotevaatimukset

- **SUP - juomapakkauksille ja SUP- juomapulloille säädetään nykyiseen verrattuna uusia tuotevaatimuksia**
  - SUP- juomapakkauksille säädetään pakkausjäteasetuksessa pullokohtainen ns. korkit kiinni – vaatimus (3.7.2024 alkaen)
    - Saattaa Suomessa jopa lisätä muovin määrää korkeissa
  - SUP- juomapulloille säädetään pakkausjäteasetuksessa kierrätetyn muovin osuutta kaikissa Suomessa markkinoille saatetuissa pulloissa koskeva asteittain tiukentuva vaatimus (v. 2025/25% PET pulloista ja v. 2030/30% kaikista) – se ei ole pullokohtainen vaan kaikkia tuottajia yhteisesti koskeva vaatimus
  - Nykyisestä kierrätetyn muovin pitoisuudesta muovipulloissa ei ole saatavilla tarkkaa tietoa; toimijoita saadun tiedon mukaan vaihtelee 0-100 % välillä eri pulloissa – vaatimuksilla olisi kiertotaloutta edistäviä vaikutuksia myös Suomessa

Kulutuksen vähennystoimet

- Kansallisista kulutuksen vähennystoimista on valmisteilla muovitiekarttaan perustuva vapaaehtoinen green deal -sopimus (sopimusneuvottelut loppusuoralla)
- HE-luonnoksessa on kuitenkin varauduttu myös mahdollisuuteen, että vähennystoimista säädetään lain nojalla annettavalla asetuksella. Säättäminen voi tulla kyseeseen, mikäli sopimusta ei synny; mikäli sopimukselle ei onnistuta asettamaan tarpeeksi kunnianhimoisia tavoitteita; mikäli sopimuksella ei arvioida saavutettavan direktiivin mukaista kulutuksen vähentymistä.
- Tilanteessa, jossa vähennystoimista säädettäisiin, valvoisi niiden noudattamista Tukes. Kulutuksen vähentymisen kokonaisseuranta toteutettaisiin osana tuottajavastuuraportointia.

Tarkemmin valmisteilla olevasta green deal – sopimuksesta

- Sopijaosapuolet: ympäristöministeriö, Elintarviketeollisuusliitto ry, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Päivittäistavarakauppa ry ja mahdollisesti myös Suomen Pakkausyhdistys ry.
- Sopimus koskee kertakäyttöisiä **elintarvikepakkauksia** (pääsääntöisesti yhden hengen syömävalmiin pakkauksesta nautittavan ruoan sisältävät astiat/rasiat kansineen) ja **juomamukeja** (kansineen, tyhjinä tai täytettyinä myytävät), jotka **sisältävät muovia** (ml. esim. kartonkiset juomamukit, joissa muovipäällyste).
- Sopimuksen tavoitteena on direktiivin mukaisesti **vähentää vuosien 2024-2026 aikana muovisten kertakäyttöisten em. pakkausten kappalemääräistä kulutusta kunnianhimoisesti ja pysyvästi**. Määrälliset tavoitteet asetetaan 2023 ja sopimuksessa seurataan tuottajavastuuraportoinnin kautta muovin ja em. pakkausten sisältämien muiden materiaalien kokonaismäärien (tonnia) kehittymistä suhteessa asetettaviin tavoitteisiin. Asetettavien tavoitteiden taso ja kunnianhimo määräytyvät sen mukaisesti, että kulutuksessa saavutetaan direktiivin asettamien vähimmäisvaatimusten mukainen väheneminen.
- Yritykset toteuttavat vapaaehtoisesti toimia, jotka tukevat sopimuksen tavoitteiden saavuttamista. Yksittäisellä yrityksellä on vapaus valita omat toimensa. Toimialojen on kuitenkin kokonaisuutena huolehdittava, että **toimialoilla toteutetaan toimenpiteitä**, jotka johtavat em. pakkausten kappalemääräiseen kulutuksen vähenemiseen. Tällaisia toimia ovat **em. pakkausten korvaaminen uudelleenkäytettävillä pakkauksilla, muovia sisältämättömillä kertakäyttöisillä pakkauksilla ja uudelleenkäytettävillä astioilla tai em. pakkausten käytöstä kuluttajilta perittävä maksu.**

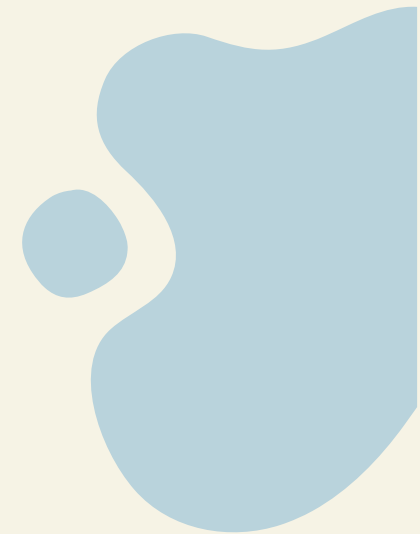
Valistus ja raportointi

- SUP tuottajille säädetään asetustason sääntelyssä muita tuottajia huomattavasti täsmällisempi kuluttajien valistusvelvollisuus; päätavoitteena on SUP- tuotteista aiheutuvan roskaantumisen ehkäiseminen
- SUP tuottajille säädetään asetustason sääntelyssä laaja joukko tiedonkeruovelvoitteita EU-raportointia ja valvontaa varten (edellyttää myös jäte- ja tuotetietojärjestelmän kehittämistä); PIRely toimittaa EU-raportoinnin piiriin kuuluvat tiedot komissiolle

**Lämmin kiitos yhteistyöstä
hankkeen aikana!**

**Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment**

**Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment**

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

